

राज्यातील विविध गृहनिर्माण प्रकल्पांच्या बांधकामासाठी बिल्डिंग मटेरियल्स अँड टेक्नोलॉजी प्रमोशन कौन्सिलने (BMTPC) प्रसिध्द केलेल्या १६ नवीन तंत्रज्ञानांच्या वापरास परवानगी देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृहनिर्माण विभाग,
शासन निर्णय क्र. प्रआयो-२०१८/प्र.क्र. ८/गृनिधो-२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-३२.
दिनांक - ०१ ऑगस्ट, २०१८

संदर्भ:- शासनपत्र समक्रमांक दिनांक २८/६/२०१८

प्रस्तावना -

सन २०२२ पर्यंत देशातील प्रत्येकाला हक्काचे घर उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने केंद्र सरकारने २५ जून, २०१५ रोजी “प्रधानमंत्री आवास योजना-सर्वांसाठी घरे” सुरु केलेली आहे. दिनांक ९/१२/२०१५ पासून सदर योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. सदर योजनेतर्गत सन २०२२ पर्यंत एकूण १९.४० लक्ष घरकुलांच्या निर्मितीचा राज्याने संकल्प सोडला आहे. मात्र अपुरे व परंपरागत तंत्रज्ञान आणि अल्प प्रमाणातील कुशल मनुष्यबळ व अनुषांगिक कारणांमुळे विहित कालावधीत इतक्या मोठ्या प्रमाणावरील घरकुलांची निर्मिती करणे जिकीरीचे आहे.

त्यामुळे प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत प्रकल्पांना गती देण्याच्या हेतूने तसेच या महत्वाकांक्षी उपक्रमाच्या उद्दिष्टपूर्तीसाठी परंपरागत तंत्रज्ञानाचा वापर कमी करून, वेगवान आणि पाणी व बांधकाम साहित्याचा अल्प वापर असलेले, टिकाऊ, शाश्वत आणि पर्यावरणपूरक अशा बांधकाम तंत्रज्ञानाचा अवलंब करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

सद्यःस्थितीत प्रधानमंत्री आवास योजना राज्यातील ३८२ स्थानिक नागरी स्वराज्य संस्था, मुंबई/पुणे/नाशिक/औरंगाबाद/नागपूर महानगर प्रादेशिक विकास प्राधिकरणे, CIDCO, NAINA, MSRDC, NIT आदी ठिकाणी राबविण्यात येत आहे. सदर योजनेकरीता MHADA अभियान संचालनालय तथा सुकाणू अभिकरण म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे. याशिवाय MHADA चे स्वतंत्रपणे गृहनिर्माण प्रकल्प प्रस्तावित आहेत. अशा सर्व प्रकल्पांसाठी गृहनिर्माण व नागरी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या अधिपत्याखालील बिल्डींग मटेरियल्स अँड टेक्नोलॉजी कौन्सिलने (BMTPC) शिफारस केलेल्या पुढील १६ प्रकारच्या तंत्रज्ञानाच्या नामिकासूचीस मान्यता देण्यात येत आहे.

A) Formwork Systems-

1) Monolithic Concrete Construction System-

a) Using Plastic-Aluminum Formwork; b) Using Aluminum Formwork

2) Modular Tunnel form,

3) Sismo building Technology.

B) Precast Sandwich Panel Systems-

4) Advanced Building System-EMMEDUE,

5) Rapid Panels,

6) Reinforced EPS Core Panel System,

7) Quick Build 3D Panels,

8) Concrete Wall Panel System,

9) Glass Fibre Reinforced Gypsum (GFRG) Panel System,

C) Light Gauge Steel Structural Systems-

10) Light Gauge Steel Framed Structure (LGSFS),

11) Light Gauge Steel Framed Structure with Infill Concrete Panels (LGSFS-ICP),

D) Steel Structural Systems-

12) Factory made Fast Track Building System,

13) Speed Floor System,

E) Precast Concrete Construction Systems-

14) Waffle-Crete Building System,

15) Precast Large Concrete Panel System,

16) Industrialized 3-S System using RCC precast with or without Shear walls, columns, Beams, Cellular Light weight Concrete Slabs / Semi-Precast Solid Slab.

२. प्रधानमंत्री आवास योजना राबविण्यात येत असलेल्या सर्व ठिकाणांची स्थानिक/भौगोलिक परिस्थिती भिन्न आहे. केंद्रीय सार्वजनिक बांधकाम विभाग, भारत सरकार यांना वरील १६ प्रकारच्या बांधकाम तंत्रज्ञानांपैकी Monolithic Concrete Construction, Expanded Polystyrene core Panel system & Light Lgauge Steel Frame System या ३ बांधकाम तंत्रज्ञानाचे दर निश्चित करून प्रसिध्द केले आहेत. त्यामुळे या ३ तंत्रज्ञानांसाठी मर्यादीत ई-निविदा प्रक्रिया राबवून सदर निविदेद्वारे दर निश्चित करून संबंधित पात्र निविदाकारांस बांधकाम आदेश देण्यात यावेत. तर उर्वरित १३ प्रकारच्या तंत्रज्ञानाचे दर केंद्रीय सार्वजनिक बांधकाम विभाग, भारत सरकार यांनी निश्चित करून प्रसिध्द केल्यानंतर त्या दरांचा आधार घेण्यात यावा. सद्यःस्थितीत या १३ प्रकारच्या तंत्रज्ञानाचा वापर करून बांधकाम करण्यासाठी विशिष्ट परिमाणांचा (Parameters) आधार घेऊन खुल्या ई-निविदा प्रक्रियेद्वारे दर निश्चित करून बांधकाम आदेश देण्यात यावेत.

३. राज्यातील ३८२ स्थानिक नागरी स्वराज्य संस्था, मुंबई /पुणे /नाशिक /औरंगाबाद /नागपूर महानगर प्रादेशिक विकास प्राधिकरणे, CIDCO, NAINA, MSRDC, NIT आदी ठिकाणी प्रधानमंत्री आवास योजनेतर्गत घरकुलांचे बांधकाम करणाऱ्या यंत्रणांनी तसेच MHADA ने त्यांच्या सर्वच

गृहनिर्माण प्रकल्पांकरीता संबंधित ठिकाणींची स्थानिक/भौगोलिक परिस्थिती आणि बांधकामाचे निकष विचारात घेऊन उपरोक्त बांधकाम तंत्रज्ञानाचा वापर करावा. सदर तंत्रज्ञानाचा वापर करीत असताना संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणांनी केंद्रीय सतर्कता आयोगाच्या (Central Vigilance Commission) दिनांक १७/१२/२००२ रोजीच्या कार्यालयीन आदेशातील तरतूदी, राज्य शासनाचे प्रचलित स्थायी आदेश, नियम इ. बाबींच्या अनुषंगाने ई-निविदा प्रसिध्द करून सदर संस्थेने उपरोक्त तंत्रज्ञानाबाबत वेळोवेळी निश्चित केलेले दर याचा आधार घेऊन ई-निविदा प्रक्रियेद्वारे पात्र ठरलेल्या संस्थेस प्रकल्पाच्या बांधकामाचे आदेश देण्यात यावेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८०८०११८३२०२५००९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(संजय कुमार)

अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, (पत्राने)
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२.
- ३) मा. मंत्री (गृहनिर्माण) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई -३२.
- ४) मा. राज्यमंत्री (गृहनिर्माण) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई -३२.
- ५) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा, म. वि.स., विधानभवन, मुंबई.
- ६) मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद, म.वि.प., विधानभवन, मुंबई.
- ७) मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई -३२.
- ८) प्रधान सचिव (नवि-१/२), मंत्रालय, मुंबई -३२.
- ९) उपाध्यक्ष व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व), मुंबई .
- १०) व्यवस्थापकीय संचालक, शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प मर्यादित, वांद्रे (पूर्व), मुंबई.
- ११) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण, वांद्रे (पूर्व), मुंबई .
- १२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, धारावी पुनर्वसन प्रकल्प, गृहनिर्माण भवन, वांद्रे (पूर्व), मुंबई.
- १३) महानगर आयुक्त, मुंबई / पुणे / नाशिक / औरंगाबाद / नागपूर महानगर प्रादेशिक विकास प्राधिकरणे.
- १४) व्यवस्थापकीय संचालक, CIDCO / NAINA.
- १५) व्यवस्थापकीय संचालक, MSRDC.
- १६) संचालक, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर.
- १७) संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, मुंबई.
- १८) निवडनस्ती / गृनिधो-२ कार्यासन, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई -३२.